

31. 23; TantrRaha. 5. 14; विपर्ययोऽप्यतथाभूतार्थे तथाभावनिश्रायकं ज्ञानमेव NyāyRa. 61. 20 (on 2. 54)

अतथाभेद (a-tathābheda) *m.* division of a different nature (having no *hetu* or cause) (लक्षणा) तथा सहेतुरतथाभेदभिन्ना च कुत्रचित् । सौन्दर्येणैव कन्दर्पः सा च मूर्तिमती रतिः Candrā. 9. 15.

अतथायुक्त (a-tathāyukta) *not* possessing the same nature उपचारा यथासत्त्वं स्त्रीणामप्योऽपि हर्षदः । महानप्यतथायुक्तो नैव तुष्टिकरो भवेत् Bhāv-Pra.(Sā.) 112. 16(5)

अतथायोनि (atathā-yoni) *adj.* (a sāman) having a base which is different (from the real base) (साम) अयोनी चापि दृश्यतेऽतथायोनि Mimā-Sū. vii. 2. 18.

अतथार्थत्व (atathārtha-tva) *n.* the state of having a different sense अग्निहोत्रादिविभिज्जिताग्निहोत्रादिकर्तव्यताबुद्धीनामतथार्थत्वमनुत्पन्नत्वं वा न शक्यते वक्तुम् (वाक्यानाम्) ChāndoUBh. 411. 13 (on vi. 16. 3)

अतथाविद्य (a-tathāvidha) *adj.* [f. -ā] not of a particular type or nature, not of such a sort or kind, unlike, dissimilar तादृशस्य सामान्यात्मन एव लिङ्गत्वात् तस्य चातथाविधादपि जन्माशङ्कायां कुतस्तथाविधेनान्वयो व्यतिरेको वा HetuBhT. 154. 7; अतथाविधो न तथाविधरहस्यवेदी BalRā. 3. 17(1); शेषाभिरतथाविधाभिः ...योगे द्रासपतिः JayaMa. 89. 8 (on 2. 1); अनात्मनो जन्मजरावृत्तिधुधा-तृष्णासुखक्षेशभयादिधर्मान् । विपर्ययेण ह्यतथाविधेऽस्मिन्नारोपयन्त्यात्मनि बुद्धिदोषात् SarvaVeSāSam. 463; DaṇḍaVi. 39. 8; KandaCū. v. 4. 36.

अतथाविधत्व (atathāvidha-tva) *n.* the state of not being of such a sort or kind, disparity विनियोगोऽनुष्ठापकविधित्वान्मुख्यः । उत्पत्तिविधिरतथाविधत्वाद्गुणः NyāyMāVi. 139. 15 (on iii. 3. 2); जनसमूहश्चातथाविधत्वादभ्युपेयः JivanVi. 31. 4.

अतथाविधशक्तित्व (atathāvidhasakti-tva) *n.* the state of not having such a sort of strength or prowess रिद्धनभूपतिः । पुत्रं हैदरनामानं बाल्या-दनभिक्षितवान् । अतथाविधशक्तित्वात् RājTa.(Jo.) 255.

अतथाविधस्वरूप (a-tathāvidhasvarūpa) *adj.* not having such a sort of nature, not of that kind अव्याप्तिस्तावद् अतथाविधस्वरूपस्य बोधस्येन्द्रियादेश्च निर्मलफलजनकतया लब्धप्रमाणभावस्यापि प्रामाण्यं नोक्तं भवेत् NyāyMañ. i. 61. 12.

अतथाव्युत्पत्ति (a-tathāvvyutpatti) *f.* absence of the growth of such a sort of knowledge or of such causation न च विशेष्यैक्यवत् ... विशेषणानामैक्यप्रसक्तिर्वा लक्षणाविरोधादिदोषात् अतथाव्युत्पत्तेश्च NyāyPari. 376. 20.

अतथाश्रवण (a-tathāśravaṇa) *n.* absence of such scriptural statement कर्मणां स्वत्वकाले विहितानामकरणे प्रत्यवायश्रवणादितरत्रातथाश्रवणाद् अन्यदापि तत्कृतिसंभवात् सावकाशत्वेन तेषामेव बाधो युक्तः AṇuBh. 247. 6 (on iii. 3. 40)

अतथासंप्रतिपत्ति (a-tathāsampratipatti) *f.* absence of such and such agreement आ समासेर्यावदेवं करिष्यामि नैवं करिष्यामि इति वा तस्य सम्प्रति-पत्तिर्भवति असमापत्तावतथासंप्रतिपत्तौ नाशयो निर्वास्यः DaṇḍaVi. 261. 4.

अतथास्थित (a-tathāsthita) *adj.* not of such a sort or kind, unreal यदि तर्हि स्वतन्त्राः शब्दाः अतथास्थितेऽप्यर्थे शब्दानुसारिणीष्टसिद्धिर्भवेत् Kāśi. iii. 72. 13 (on 5(4). 111)

अतथोचित (a-tathocita) *adj.* [f. -ā] not deserving such (a fate), not accustomed to such (a condition or state) एका बालानभिज्ञा च मार्गा-णामतथोचिता MahāBhā. iii. 64. 17; धिगस्तु माम्... । यत्कृते पृथिवीपालः शेतेऽय-मतथोचितः MahāBhā. xv. 6. 25; कुन्तीम् ... महाहंशयनोचिताम् । शयानां पश्य-ताद्येह पृथिव्यामतथोचिताम् MahāBhā. i. 138. 18; i. 147. 9; i. 1075*(1); x. 9. 8; तां तत्र पतितां भूमौ शयानामतथोचिताम् । ... सोऽपश्यज्जगतीपतिः Rāmā. ii. 10. 2; अतदहं महाराजं शयानमतथोचितम् । पुनराकारयामास तमेव वरमङ्गना Rāmā. ii. 11. 1; अद्यायमपि ते पुत्रः क्लेशानामतथोचितः Rāmā. ii. 2189*(3)

अतथोचिताङ्ग (atathocitāṅga) *adj.* whose body does not deserve that state or condition कथं नु... वृकोदरः ... । शेते पृथिव्यामतथोचिताङ्गः Mahā-Bhā. iii. 225. 11.

अतथोत्पत्ति (a-tathotpatti) *f.* absence of occurrence in a particular way or manner कर्मोत्पत्त्यानुपूर्वं प्रशस्तम् । अतथोत्पत्तैर्धथालिङ्गम् KauśiSū. 63. 16.

अतथ्य (a-tathya) *adj.* [f. -ā] false, unreal, not true, faked ब्राह्मण-पुंगवाः । तथ्यान् वाच्यवतथ्यान् गुणानाहुः समागताः MahāBhā. xii. 41. 2; वचांस्यतथ्यानि कृतम्लभावः ... हेतुः किलासस्य CaraS. vi. 7. 177 (1941 Ed.); निरुक्तं द्विविधं प्रोक्तं तथ्यं चातथ्यमेव च । ... अतथ्यं चाप्रसाधितम् NātyaSā. 16. 12; SāhiSā. 3. 7; द्विविधं कथितं साम तथ्यं चातथ्यमेव च MatsyaP. 222. 3; AgniP. 225. 6; ViṣṇuDhāP. ii. 67. 3; ii. 67. 5; द्वैतदर्शनमतथ्य-

मित्युच्यते SṛiBh. 76. 2 (on i. 1. 1); संभोगयोगसुखसंगतिरप्यतथ्या DarpDa. 1. 44; अतथ्यं तथ्यवद्भस्तु तथ्यं वातथ्यवन्नूपः । यः पश्येन्मूढवत् सोऽर्थैस्त्यक्तोऽनर्थैः कदर्थ्यते RājTa.(Ka.) 8. 2083; प्रपञ्चो मिथ्येत्यत्र मिथ्यात्वं तथ्यमतथ्यं वा Sarva-DaSam. 5. 224; PurusPa. 49. 46; अतथ्यास्तथ्यसंकाशास्तथ्याश्चातथ्यदर्शनाः । ... दृश्यन्ते विविधा भावाः Subhāsi. 2788; मोहशास्त्राणि कारय । अतथ्यानि वितथ्यानि दर्शयस्व महासुज ViraMi.(Bhakti.) 135. 27; स्नेहः शोकक्षानोर्विनोदसदनं सदेति नातथ्यम् VīdaMā. 5. 1; *n.* falsehood, untruth, fiction, unreal object अतथ्यं तथ्यभावेन स्थापितं ज्ञानविभ्रमात् KātySm. 295; न खल्वतथ्यमगम्भीर-माङ्गिरसो ब्रवीति AnarghaRā. 3. 3(12); अतथ्यान्यपि तथ्यानि दर्शयन्ति हि पेशलाः Hitopa. 2. 101; PadmP. v. 18. 330; BrĀraUBhVā. i. 4. 1628; KaviKāṇṭhā. 5. 1(86); अमात्याः ... । चित्तग्रहाय प्रियतामवाप्तुं कर्णानुकूलं कथयन्त्यतथ्यम् DaśāvaC. 7. 202; अतथ्यमारोपयितुं तथ्यापास्तिरपहुतिः Candrā. 5. 24; साक्षिणः ... अतथ्येन तु निश्चिन्वन्तः ... दण्डं दाप्या भवेयुः ManvaMu. 335. 30 (on 8. 257); प्रवीणमन्त्रिणश्चातुर्थेणातथ्यानि अप्रतीयाणि सप्रतीयाणि दर्शयन्ति Rāj-NiRa. 13. 2; अतथ्यैरद्भुतैर्यत्र शौर्योदायोदि वर्ण्यते । अत्युक्तिस्तत्र गदिता Alaṅkā-Maṅ. 217. 12.

अतथ्यतस् (atathya-tas) *adv.* falsely तेनैव क्रीडमानेन कृत्वा गर्भम-तथ्यतः । स पृष्टः ... ऋषिः VarāP. 149. 17.

अतथ्यता (atathya-tā) *f.* unreality परस्परं नान्नोरन्यत्र तथ्यत्वं स्वविषये त्वतथ्यता AbhinBhā. ii. 304. 18 (on 16. 12)

अतथ्यदर्शन (atathya-darśana) *adj.* appearing as unreal, seeming to be unreal तथ्याश्चातथ्यदर्शनाः । ... दृश्यन्ते विविधा भावाः Subhāsi. 2786.

अतथ्यदर्शिन (atathyadarś-in) *adj.* observing wrongly, holding a wrong view द्वैतिनोऽतथ्यदर्शिनः ViṣṇuP. ii. 14. 31.

अतथ्यभय (atathya-bhaya) *n.* fear of falsehood अतथ्यभये मग्नः ... युधिष्ठिरः । अश्वत्थामानमाह MahāBhā. vii. 165. 115; vii. 164. 106.

अतथ्यभाव (atathya-bhāva) *m.* the state of being false, falsehood एतेषाम् ... सर्वचित्साक्षिकाणां कथ्येतातथ्यभावे कथमिव कथकद्वन्द्वयुद्धावतारः TattvMu. 5. 69.

अतथ्यवत् (atathya-vat) *adv.* as untrue, as unreal तथ्यं वातथ्यवन्नूपः । यः पश्येत् (सः) ... अनर्थैः कदर्थ्यते RājTa.(Ka.) 8. 2083.

अतथ्यवर्जित (atathya-varjita) *adj.* free from falsehood, without falsehood ध्रुवलोक उपागतस्ततो नयनातिथ्यमतथ्यवर्जितः SkandP. iv. 18. 31.

अतथ्यवादिन् (atathyavād-in) *adj.* speaking untruth or falsehood अद्वैतिनो ह्यतथ्यवादिनोऽवैदिका भवेयुः SanatBh. 206. 11 (on 1. 20); राजा ... कामुकोऽतथ्यवादी च AdhyāRā. ii. 2. 59; भो नाडुक अतथ्यवादिन् । महाकायं धनदेवं कथमिव श्येनोऽपहरति Pañcā. 115. 17.

अतथ्यविहित (atathya-vihita) *adj.* falsely laid down अतथ्यविहितं यो वा नेदं वाक्यमुपाश्रयात् MahāBhā. xii. 140. 23.

अतथ्यसामर्थ्य (atathya-sāmarthya) *adj.* having false or sham prowess अहो नन्वपसदोऽयमतथ्यसामर्थ्यः ... प्रोज्झितः सत्त्वेन UdaySuKa. 139. 18

अतद् (a-tad) *pron.* (Neg.) other than that, not the same सिद्धं त्वत्सिष्णाविति वचनात् Vār. 2 (on P. i. 3. 88); असौ ददाति JaineVyā. 299. 10 (on iv. 3. 109); Pradi. ii. 424B. 34 (on ii. 2. 6); अतस्मिस्तदिति प्रत्ययो विपर्ययः PadārthaSam. 117. 13; NyāyBh. 14. 8 (on i. 1. 14); (एषः) शिशुपालसंज्ञया प्रतीयते संप्रति सोऽप्यसः परैः S'isuVa. 1. 69; अतस्मिस्तद्भावं भजति हि जगन्नेवमिति चेत् MahāviC. App. 285. 4; ज्ञातरि प्रत्यभिज्ञां च वासना कर्तुमर्हति । नातस्मिन् स इति ज्ञानम् S'lokaVār. 5. (25) (720. 8); TattvSam. 280; अनादेः शताद-तस्मिन् यदौ S'ākāṭāVyā. iii. 2. 127; व्यभिचारः अतस्मिस्तथाभावः NyāyMañ. i. 72. 16; ii. 71. 8; अत्रैव मृग्यः पुरुषो नेति नेतीत्यतत् त्यजन् BhāgP. vii. 7. 23; ii. 2. 18; न चातस्मिस्तद्ब्रह्मः पारमार्थिकत्वात् तस्य Kāśi. iii. 80. 21 (on 5. 133); i. 123. 4 (on 2. 115); i. 260. 17 (on 4. 140); न ह्यतस्मादारोपिताद्रूपादिति Nyāy-VārPari. 643. 8; अथ अतदेव तथापि कथमर्थ्यते PratyabhiVi. ii. 61. 9 (on ii. 2. 7); i. 305. 1 (i. 6. 1); NyāyRa. 721. 7 (on 5. 125); Kirāṇā. 263. 23; अतेभ्यो भेदो गृहीतः ĀtmaTaVi. 351. 2; SiddhaHe. vi. 4. 131; असौ गच्छति Rūpāva. 1. 28 (on iii. 3. 59); असः शिवः MugdhaBo. 2. 55 (10. 13); SiddhāKau. 39A. 4 = VaiyāBhū. 203. 11 (on 39); कारणस्य तु स चासश्चेति कालभेदः NyāyKu. 144. 9; S'rutaPra. iB. 260. 18 (on i. 1. 25); iB. 348. 27 (on i. 2. 32); ii. 4. 19 (on i. 3. 3); अतस्मिस्तदिति प्रत्ययो आन्तिः Ekāv. viii. 9. 1 (225. 3); SarvaDaSam. 5. 187; 15. 231; द्वितीयेऽपि स एव सः न त्वत्तः SatDū. 104. 20; अतस्मिस्तदिति न भवेत् NyāySu.(Ja.) 59A. 2 (on i. 1. 1); 411B. 11 (on ii. 2. 10); अस्ति ... अतत् त्वमसीत्यादिरूपो रूढार्थः TattvPrakā. 119A. 7 (on ii. 3. 29); अतस्मिस्तद्ब्रह्मो यस्य लोहितं तद्विलोभितम् BhāvaPra.(Sā.) 124. 16 (5); SāhDa. 532. 5; Upask. 413. 5 (on ix. 2. 11);